

BURGERSMAKEN

Op het menu

De gesprekstool 'BurgerSmaken' is een spel in de vorm van een diner dat op een effectieve en ontspannen manier het gesprek faciliteert. Tijdens dit 'diner' kunnen bestuurders, schoolleiders, leraren en (burgerschaps) coördinatoren uit het basis- en voortgezet onderwijs aanschuiven om in gesprek te gaan over burgerschap.

De intieme setting opent het gesprek en de structuur zorgt voor verdieping. Het doel is om verbindingen te leggen en ervaringen uit te wisselen. Daarbij staan de "voorleefunctie" van de onderwijsorganisatie en "de school als oefenplaats" centraal.

De gesprekstool kan terugkerend worden ingezet om te reflecteren op wat er goed gaat en wat er beter kan, te achterhalen wat belangrijke thema's zijn en samen van de verschillende burger smaken te proeven.

De ingrediënten

- Gespreksleider
- Spelinstructie
- 4 - 7 gesprekspartners
- Placemats
- Menukaart
- Speelkaarten

BURGERSMAKEN

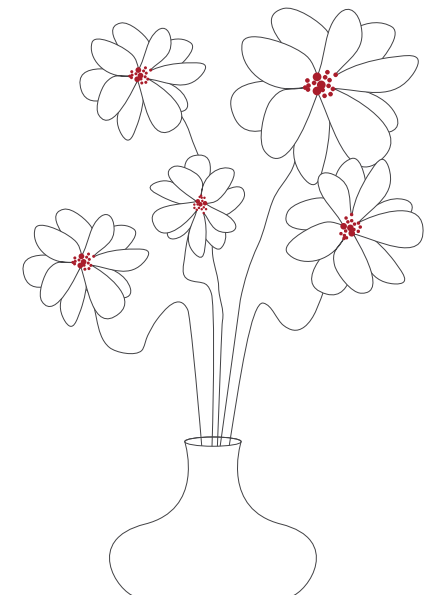
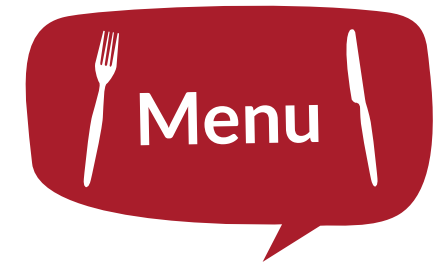
BurgerSmaken is een product van VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid

VO RAAD

Concept en ontwerp:
Daphne van Mourik
www.netwerkkleed.nl
www.daphnevanmourik.nl

BURGERSMAKEN

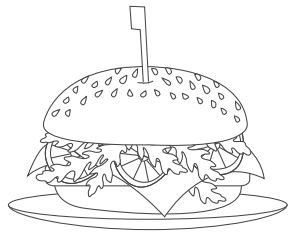
BURGERSMAKEN

Vorstelburger

Stel jezelf kort voor

Wie ben je? Waar werk je en in welke functie?

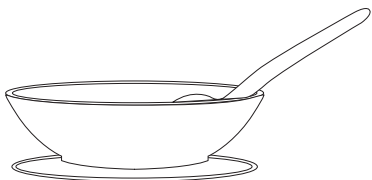
En geef een samenvatting van je bestelling.

Soep van de dag

Hoe is jouw soep op smaak gebracht?

Wie is jouw voorbeeld als het gaat om samenleven?

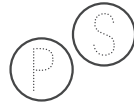

Hoofdgerecht

Smaken mengen

Op het vuur

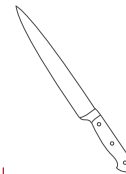
Smaakmaker

Mix van groenten

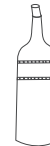
Lekker geurtje

Het mes erin!

Opscheppen mag!

Wijntje erbij?

Proosten verbindt

Groene groenten

Hete peper

Hete aardappel

Dorstig?

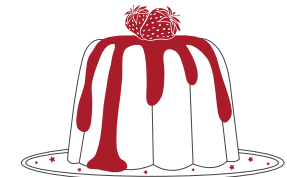
Luchtig dessert

We hebben een goed gesprek gevoerd over complexe onderwerpen.

Daarom eindigen we met een klein en luchtig dessert.

Welke eerste stap kan jij morgen zetten?

Vraag je tafelgenoten of ze tips hebben die je bij deze eerste stap kunnen helpen.

Doggybag

Wat neem jij mee van tafel?

Schrijf op welke inzichten je hebt opgedaan en deel deze met je tafelgenoten.

Over BurgerSmaken

BurgerSmaken

De gesprekstool 'BurgerSmaken' is op maat gemaakt. Het is een variant op het Netwerkkleed: een spel in de vorm van een tafelkleed dat op een effectieve en ontspannen manier het gesprek faciliteert. Deze gesprekstool breekt het ijs en stelt de juiste vragen om kennis en ervaring uit te wisselen, te achterhalen wat belangrijke thema's zijn en samen te reflecteren op wat er goed gaat en wat er beter kan.

Doel van het gesprek

Op basis van persoonlijke verhalen verbindingen leggen en ervaringen uitwisselen. Daarbij staan de "voorleeffunctie" van de onderwijsorganisatie en "de school als oefenplaats" centraal.

Tips

Tips voor de introductie:

- Met de introductie bepaal je de toon van het gesprek.
- Stel jezelf voor, leg uit wat de gesprekstool is en hoe het werkt.
- Benoem je eigen rol als tafeldame / -heer.
- Vraag of iedereen de telefoon uit heeft staan.

Tips voor het gesprek:

- Bewaak de tijd, gebruik eventueel een zandloper of timer.
- Zorg ervoor dat iedereen aan de beurt komt.
- Vermijd 1-2tjes.
- Creëer een open en positieve sfeer.
- Maak genoemde acties concreet.
- Acteer op wat er nodig is: samenvatten, doorvragen, verbinden.

SPELPROCES

INTRODUCTIE

Als tafeldame / -heer ben je de gastvrouw / -heer van het gesprek.

Je legt uit wat het gesprekkleed is en hoe het werkt:

- Voorgerecht: korte voorstelronde en samenvatting van de bestelling.
- Hoofdgerecht: iedereen pakt om de beurt een kaart met een vraag.
- Nagerecht: Welke eerste stap kan jij morgen zetten?
- Doggy Bag: opschrijven wat je meeneemt van tafel.

Geef tijdens de introductie aan dat je de tijd bewaakt en dus zal ingrijpen als dat nodig is.

BESTELLING

Vraag iedereen voor het gesprek start in twee minuten zijn / haar bordje op de placemat in te vullen:

- Wat doe jij al aan burgerschap binnen de school?
- Hoe draag jij burgerschap uit?
- Wat wil jij graag meenemen uit dit gesprek?

VOORSTELBURGER

Iedereen stelt zichzelf in deze ronde kort voor (2 min. p.p.). Gebruik hiervoor een timer.

- Wie ben je?
- Waar werk je en in welke functie?
- Geef een samenvatting van je bestelling.

SOEP VAN DE DAG

Een klein tussengerecht, laat iedereen kort en bondig antwoorden. (1 min. p.p.)

Bij weinig tijd kan deze gang worden overgeslagen.

- Hoe is jouw soep op smaak gebracht?
- Wie is jouw voorbeeld als het gaat om samenleven?

HOOFDGERECHT

Om de beurt pakken de deelnemers een kaart en beantwoorden de vraag (5 min. per vraag). Iedereen komt één keer aan de beurt. De vragen op de kaarten zijn een ijsbreker. De bedoeling is dat er een gesprek ontstaat, niet dat deelnemers zich tot jou als tafeldame of tafelheer richten. Dus er mag gereageerd worden op elkaar.

Tip 1: zorg ervoor dat er niet in algemene termen wordt gesproken maar vanuit de persoon.

Tip 2: verdiepende vragen kunnen zijn: wat betekent dit voor jou? Hoe zie je dit voor je?

Hoe heb je dat ervaren? Wat heb je hiervoor nodig? Waar kunnen wij je bij helpen?

LUCHTIG DESSERT

We hebben een goed gesprek gevoerd over complexe onderwerpen. Daarom eindigen we met een klein en luchtig dessert. (2 min. p.p.)

- Welke eerste stap kan jij morgen zetten?
- Vraag je tafelgenoten of ze tips hebben die je bij deze eerste stap kunnen helpen.

DOGGYBAG

Iedere deelnemer knipt de Doggybag uit en schrijft op wat hij meeneemt van tafel.

Hiervoor kan eventueel worden teruggeblikt op de bestelling.

- Kan je benoemen wat je meeneemt van tafel? (1 min. p.p.)

De voorbereiding

De tafel dekken

Leg voor iedere deelnemer (maximaal acht) een placemat klaar. Verdeel de vragen over de tafel en zet de menukaart op tafel neer. De vragen voor het voor- en nagericht houd je apart. Zorg dat er voor iedere deelnemer een pen aanwezig is en zet eventueel een zandloper op tafel.

De vragen

Er zijn dertien vragen en acht deelnemers. Wanneer je het gesprek iets meer wilt sturen kan je ervoor kiezen enkele vragen niet op tafel te leggen.

Tafeldame / -heer

Wij's een tafeldame / -heer aan. Hij of zij verzorgt de introductie, geeft iedereen het woord, stelt verdiepende vragen en houdt de tijd in de gaten. Per spelronde wordt een tijdsindicatie gegeven met klokjes. De tafeldame / -heer neemt van tevoren het spelproces door.

Speeltijd

De advestijd voor een gesprek is 1,5 uur. Wanneer de 'soep van de dag' wordt uitgeserveerd is er iets meer tijd nodig. Bij minder tijd kan de tijd per vraag bij het hoofdgericht worden aangepast.

Als gespreksleider hoef je geen details te weten over het burgerschapsonderwijs. Het is vooral belangrijk dat je ervoor zorgt dat deelnemers ook daadwerkelijk in gesprek gaan over de vragen die behandeld worden tijdens BurgerSmaken. Probeer 'terug' te sturen als het gesprek wordt uitgeweid naar een bredere context.

Achtergrondinformatie

Burgerschapsonderwijs

Burgerschapsonderwijs is gericht op het ontwikkelen van sociale en maatschappelijke competenties (kennis, houding en vaardigheden) van leerlingen om zodoende deel uit te maken van en bij te dragen aan de Nederlands democratische samenleving. Burgerschap op school gaat over manieren waarop leerlingen zich verhouden tot anderen. Het gaat over omgaan met verschillen, diversiteit, sociale cohesie en solidariteit. Het gaat daarnaast over de verhouding tussen individuen, autoriteiten en instituties. Hierbij spelen aspecten als democratie, invloed en mensenrechten een belangrijke rol (Eidhof; et al., 2016; Nieuwlink, et al., 2016).

Dit alles moet tot uiting komen in de schoolcultuur. Alle bij het aanbieden van onderwijs betrokken personen handelen in overeenstemming met deze waarden. Ook wordt er een oefenplaats geboden voor leerlingen om ervaring op te doen met de omgang met deze waarden. Burgerschapsonderwijs gaat dus om het versterken van competenties. Vanuit het onderwijs wordt gewerkt aan het versterken van competenties en inhouden.

Aanscherping wet: Wat verandert er voor de scholen?

De herziende wet 'Verduidelijking burgerschap in het funderend onderwijs' geeft scholen meer richting en is minder vrijblijvend; de burgerschapsopdracht aan scholen wordt verduidelijkt en er is vastgelegd dat scholen leerlingen kennis en respect moeten bijbrengen voor de basiswaarden van democratische rechtsstaat en ieders grondrechten. Kern van de wet is dat scholen op een doelgerichte en samenhangende wijze werken aan burgerschapsvorming. Scholen dienen een heldere visie en beleid te ontwikkelen op het burgerschapsonderwijs, met een door de leerjaren heen samenhangend programma, dat de burgerschapsvorming van leerlingen bevordert, waarbij de school tevens concreet formuleert wat leerlingen zullen leren. Daarnaast dient de school dit te evalueren en verantwoording af te leggen in de schoolgids en schoolplan. Ook staat in de wet dat leerlingen op school met burgerschapsvaardigheden moeten kunnen oefenen en dat de school het goede voorbeeld dient te geven op dit vlak.

Via de volgende links kun je nog enige achtergrondinformatie vinden. Voor aanvullende vragen kan je mailen.

Mail

Irene de Kort
irededekort@vo-raad.nl

Fleur Nolleet
f.nolleet@burgerschapopdebasissschool.nl

Algemeen

Wetswijziging
<http://bit.ly/burgerschapopdracht>

Bouwstenen Burgerschap curriculum
<http://bit.ly/burgerschapcurriculum>

Voortgezet onderwijs

Info op VO-raad website
<http://bit.ly/burgerschapVO>

Poster VO-raad
<http://bit.ly/posterburgerschap>

Praktijkbundel vo-scholen
<http://bit.ly/praktijkbundel>

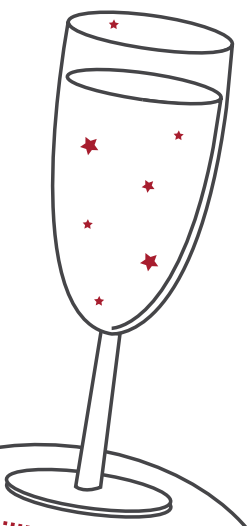
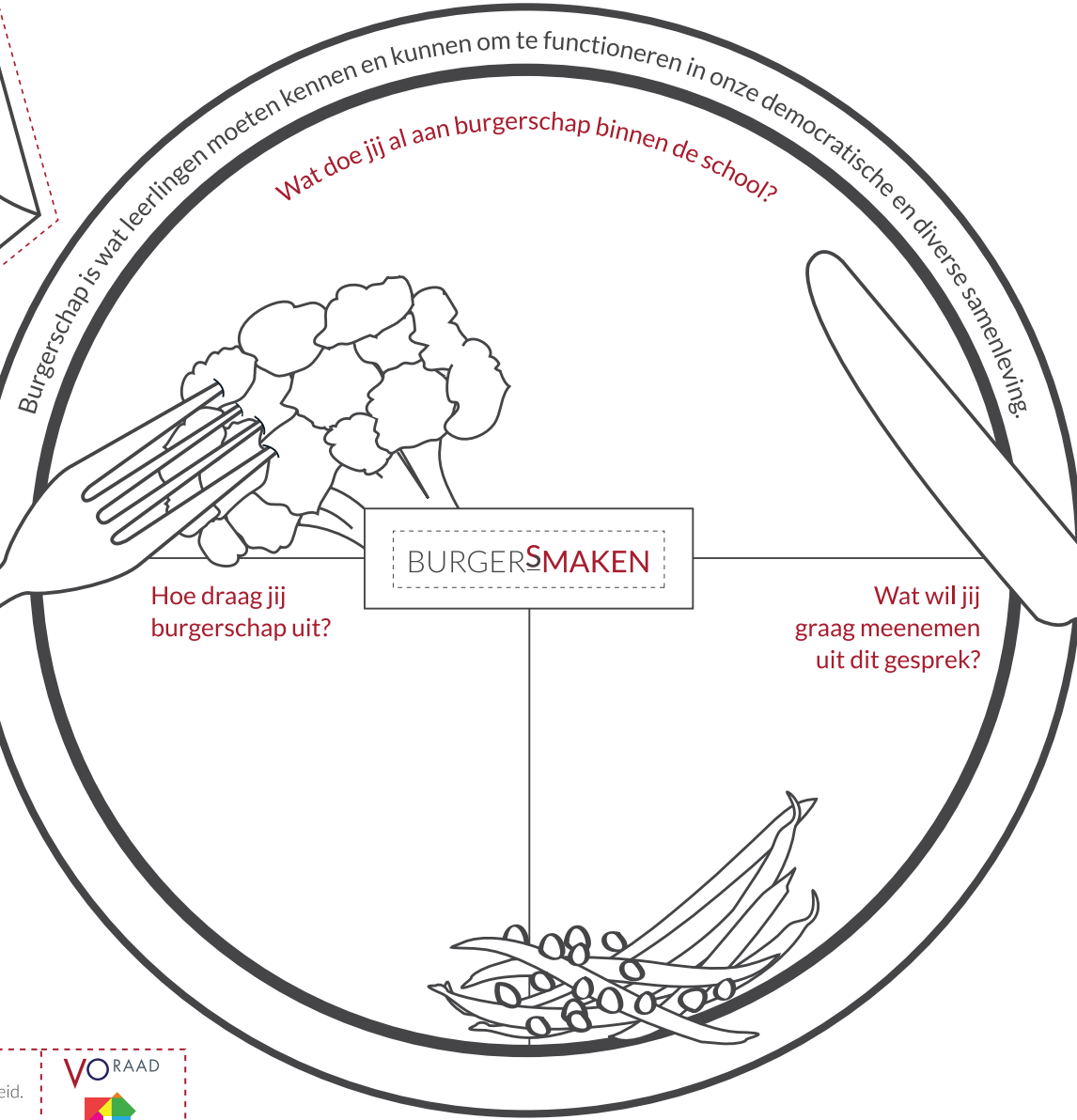
Basisonderwijs

Info op PO-raad website
<http://bit.ly/burgerschapPO>

Burgerschap op de Basisschool Wet & Regelgeving
<http://bit.ly/burgerschapbasisschool>

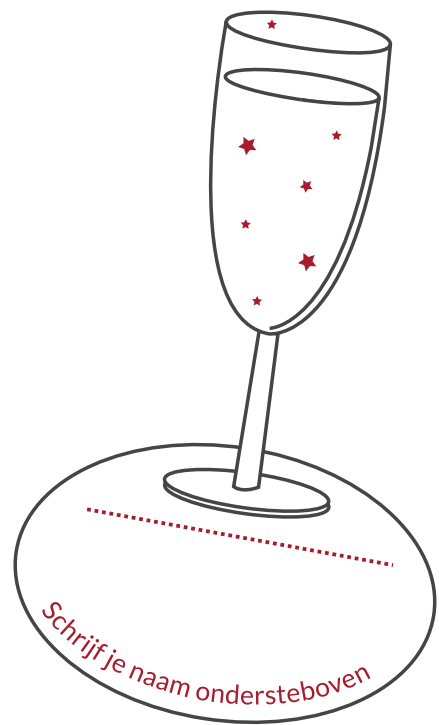
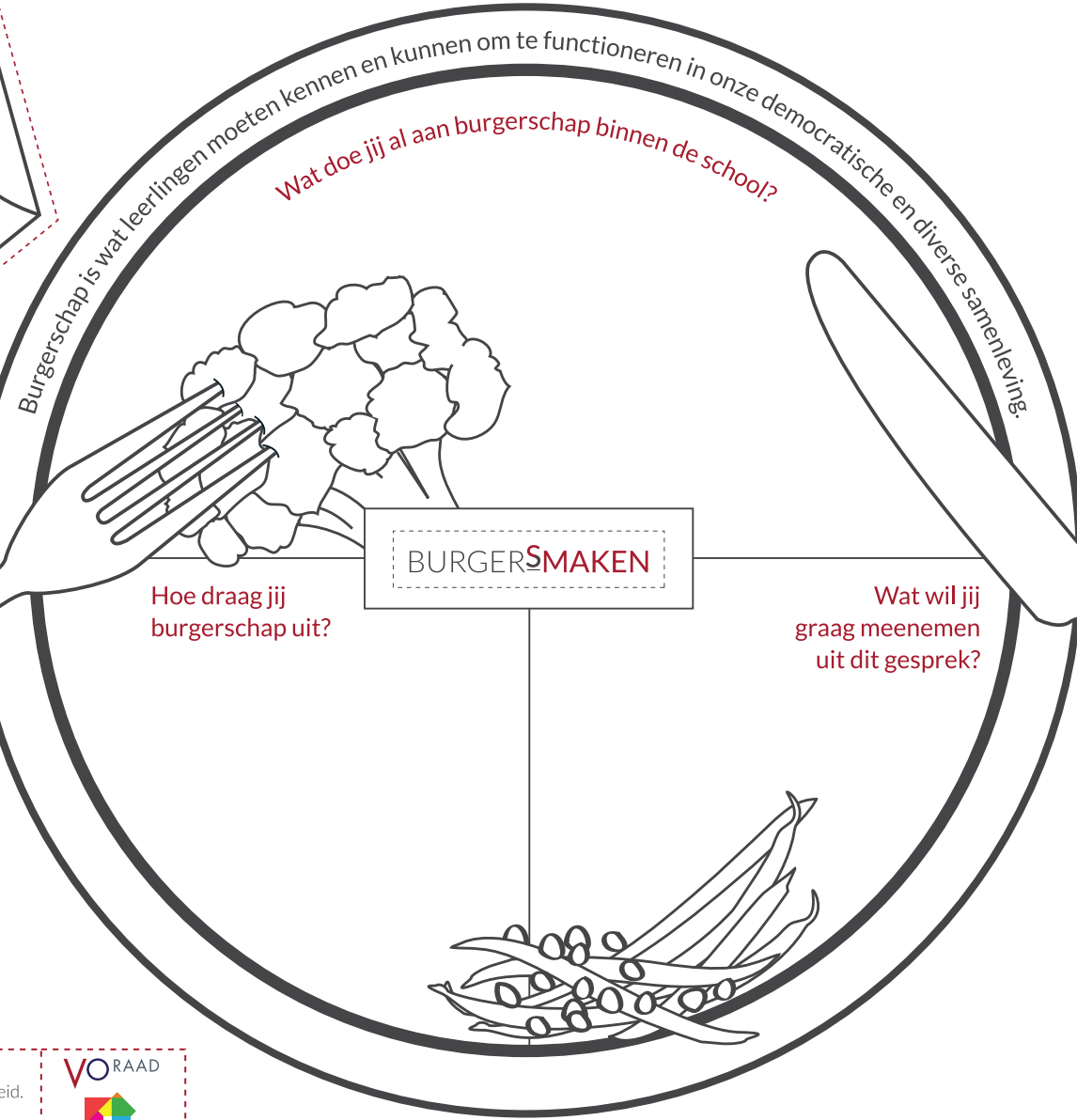
Toolbox Burgerschap op de Basisschool
<http://bit.ly/burgerschaptoolbox>

Wat neem je mee naar huis?

Schrijf je naam ondersteboven

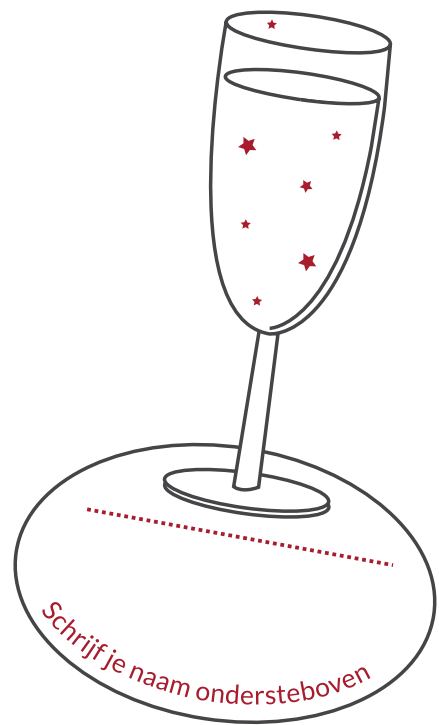
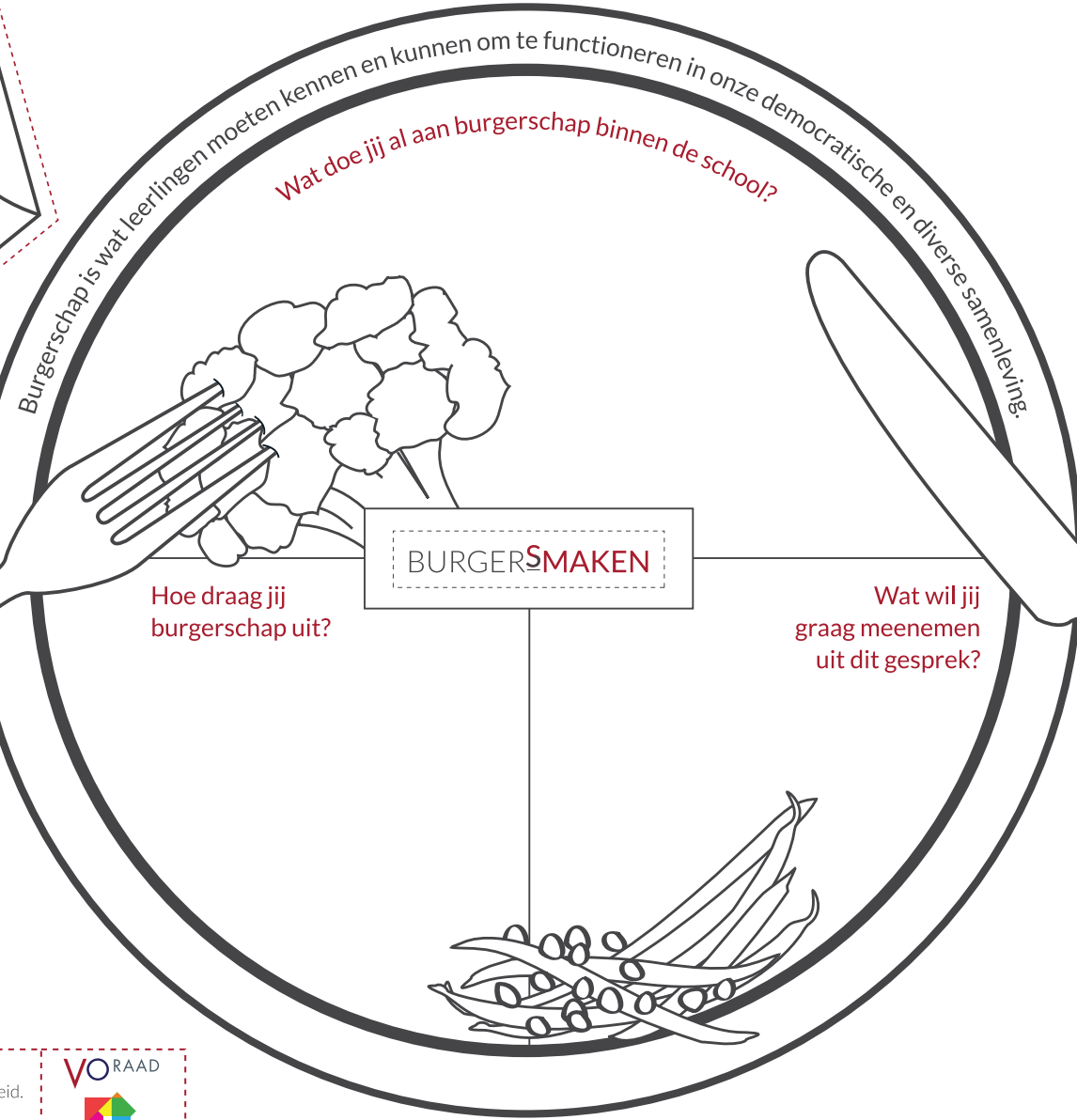
Wat neem je mee naar huis?

Deze placemat is onderdeel van de gesprekstoel BurgerSmaken, een product van de VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid. Concept en ontwerp: Daphne van Mourik, www.netwerkkleed.nl
© 2020 Daphne van Mourik - Alle rechten voorbehouden

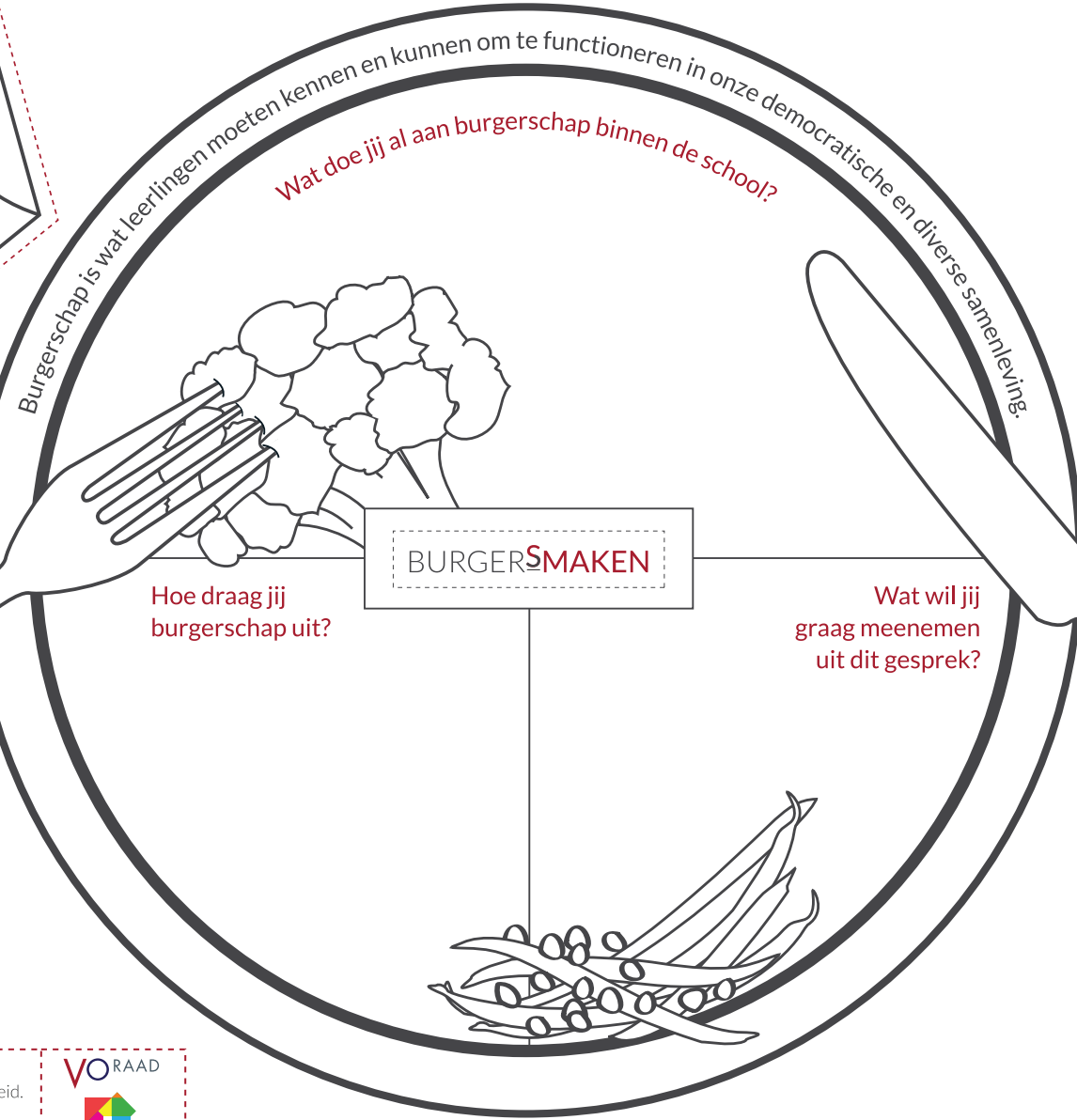
Wat neem je mee naar huis?

Deze placemat is onderdeel van de gesprekstoel BurgerSmaken, een product van de VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid. Concept en ontwerp: Daphne van Mourik, www.netwerkkleed.nl
© 2020 Daphne van Mourik - Alle rechten voorbehouden

Wat neem je mee naar huis?

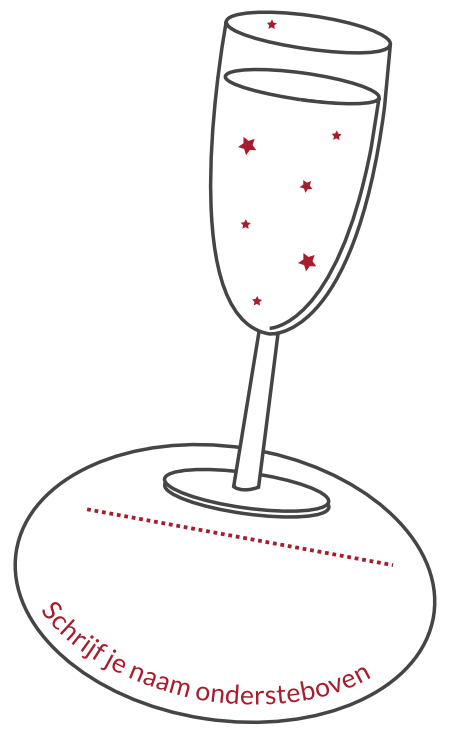
Wat doe jij al aan burgerschap binnen de school?

Burgerschap is wat leerlingen moeten kennen en kunnen om te functioneren in onze democratische en diverse samenleving.

Hoe draag jij burgerschap uit?

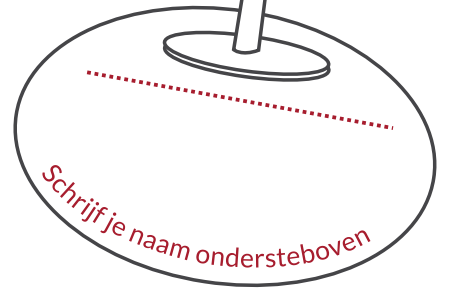
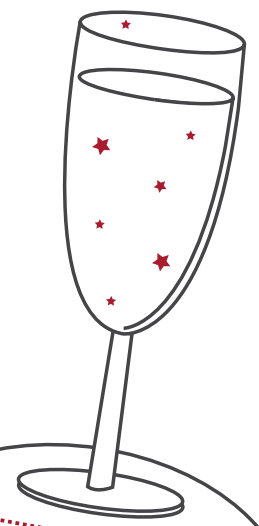
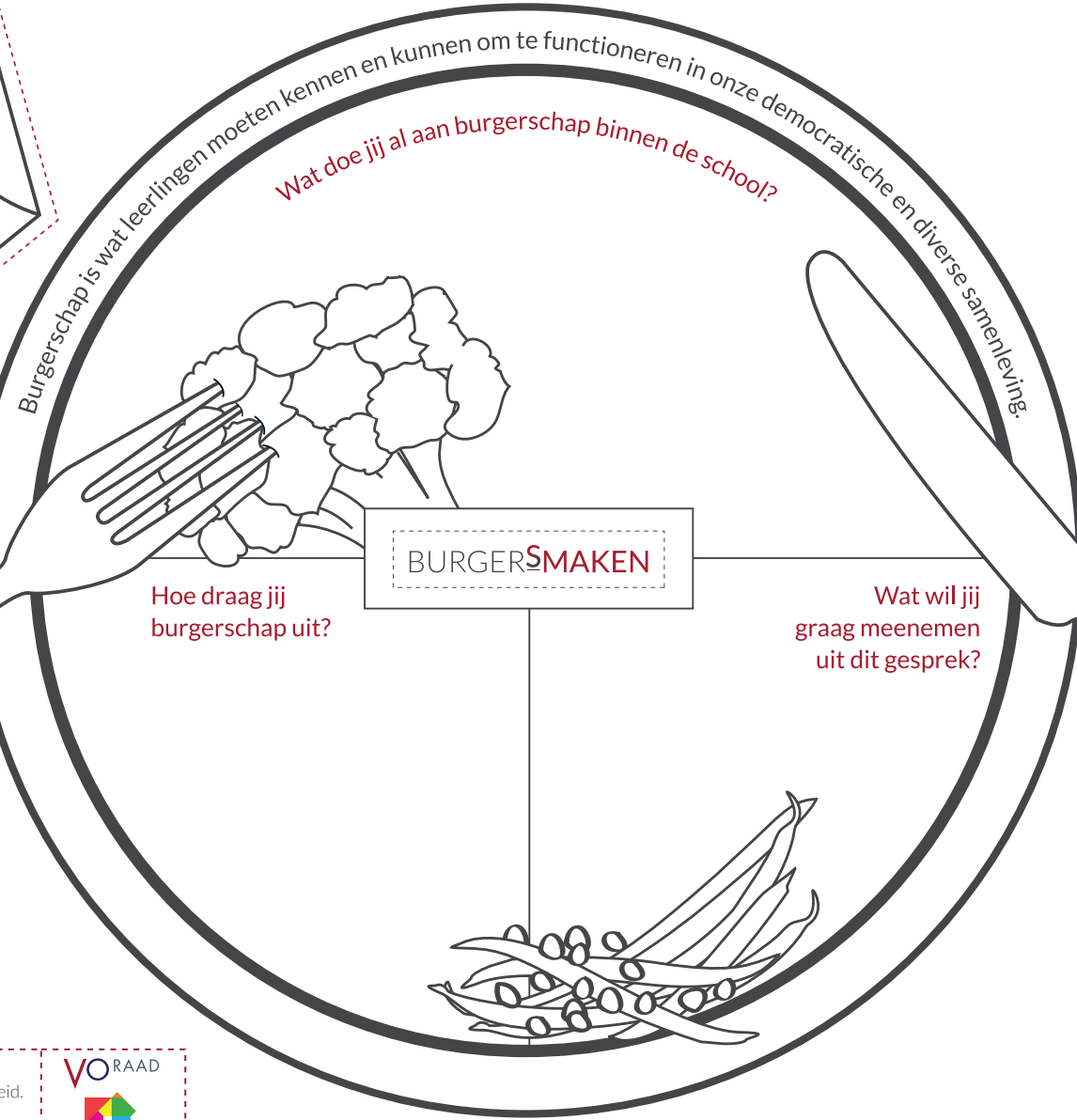
BURGERSMAKEN

Wat wil jij graag meenemen uit dit gesprek?

Schrijf je naam ondersteboven

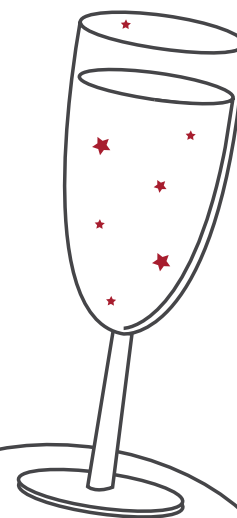
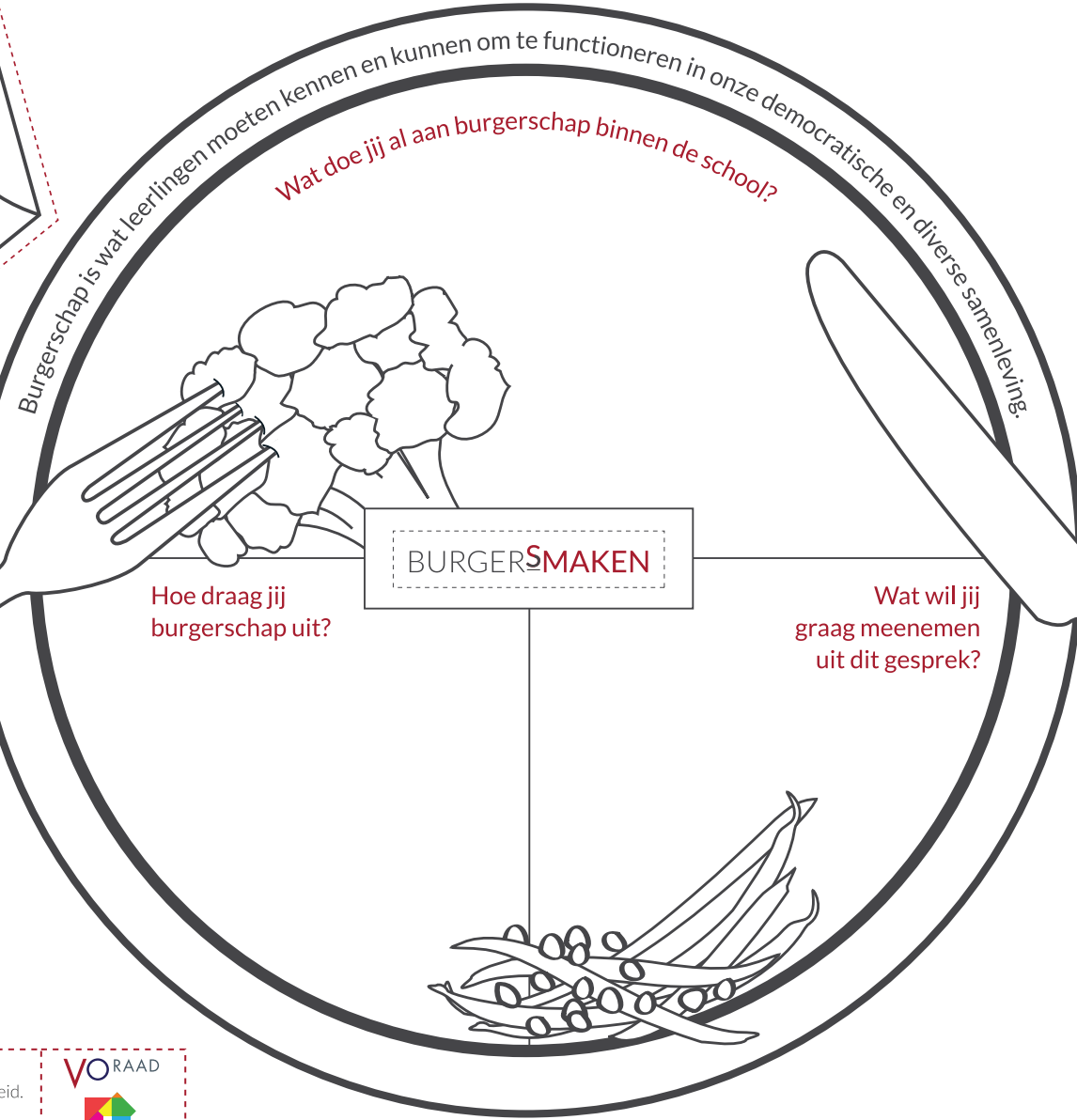
Wat neem je mee naar huis?

Deze placemat is onderdeel van de gesprekstoel BurgerSmaken, een product van de VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid. Concept en ontwerp: Daphne van Mourik, www.netwerkkleed.nl
© 2020 Daphne van Mourik - Alle rechten voorbehouden

Wat neem je mee naar huis?

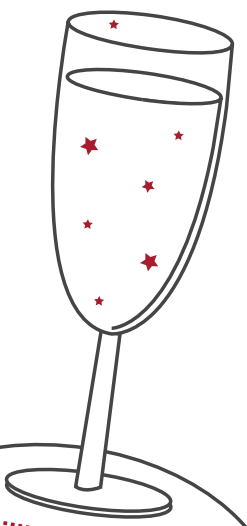
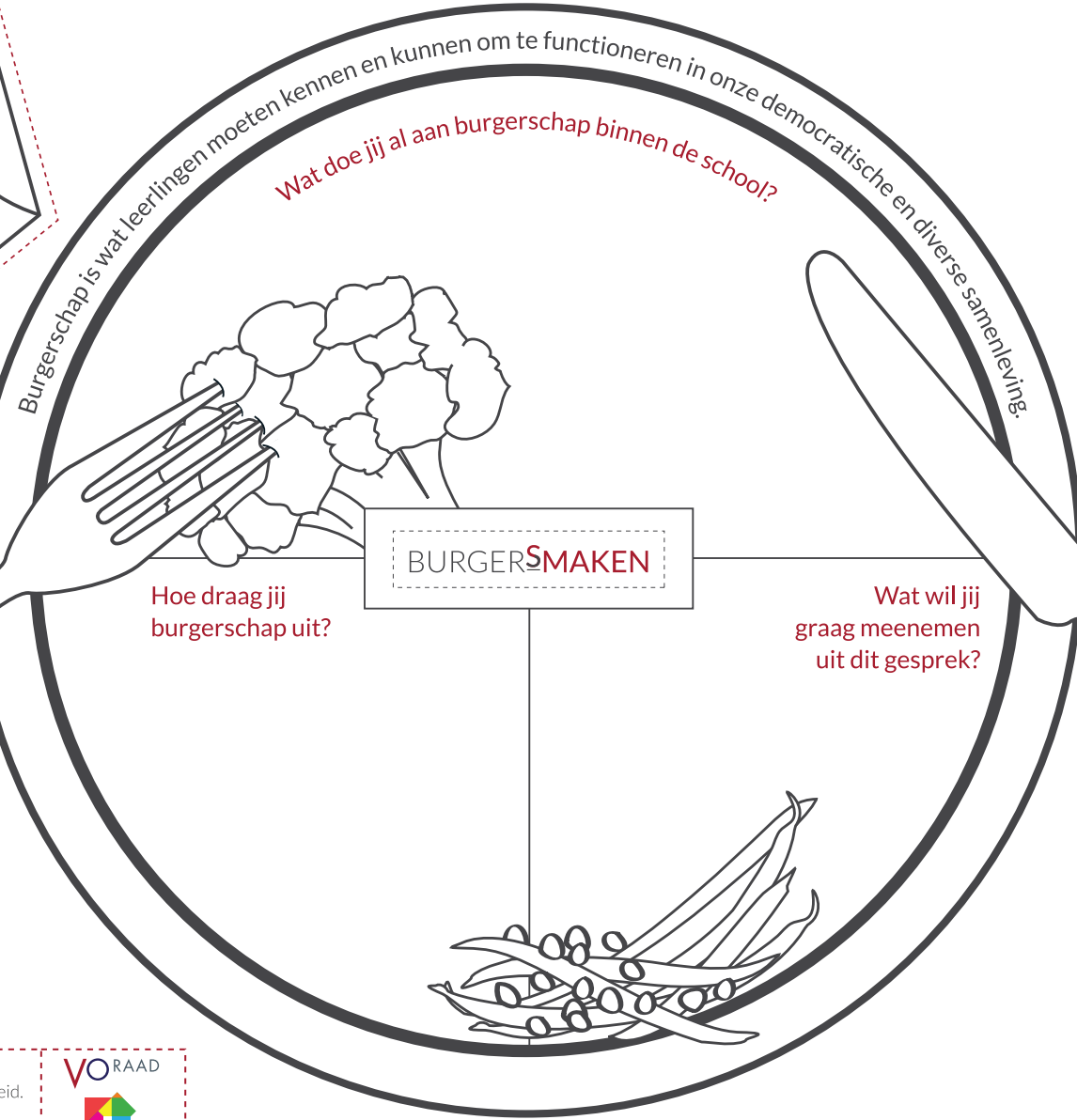

Schrijf je naam ondersteboven

Deze placemat is onderdeel van de gesprekstoel BurgerSmaken, een product van de VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid. Concept en ontwerp: Daphne van Mourik, www.netwerkkleed.nl
© 2020 Daphne van Mourik - Alle rechten voorbehouden

Wat neem je mee naar huis?

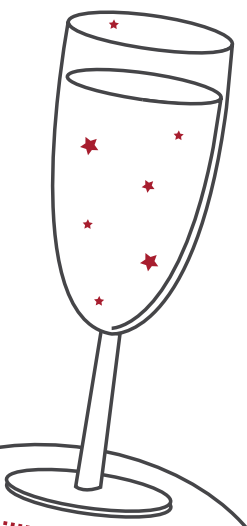
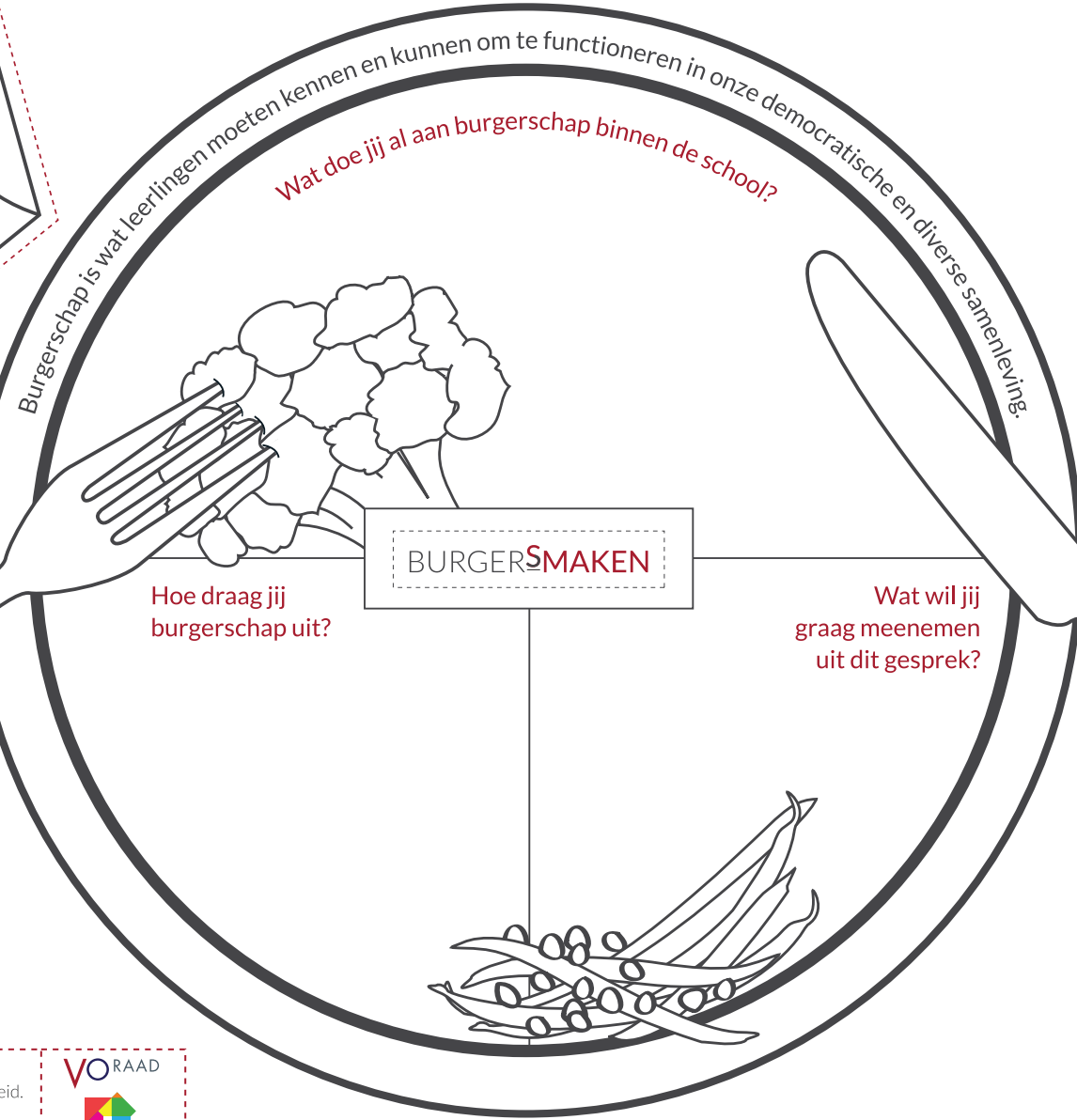

Schrijf je naam ondersteboven

Deze placemat is onderdeel van de gesprekstoel BurgerSmaken, een product van de VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid. Concept en ontwerp: Daphne van Mourik, www.netwerkkleed.nl
© 2020 Daphne van Mourik - Alle rechten voorbehouden

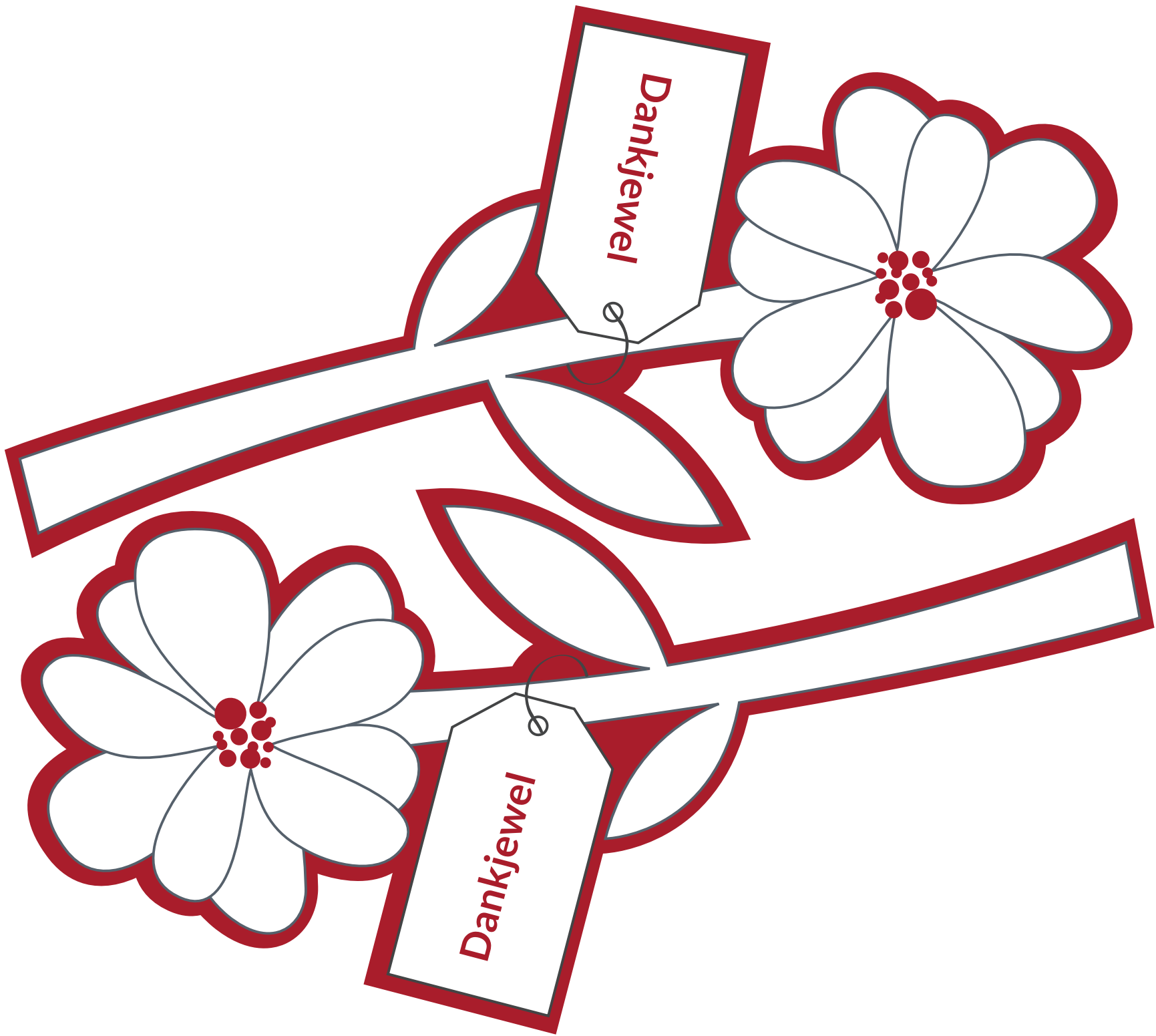
Wat neem je mee naar huis?

Schrijf je naam ondersteboven

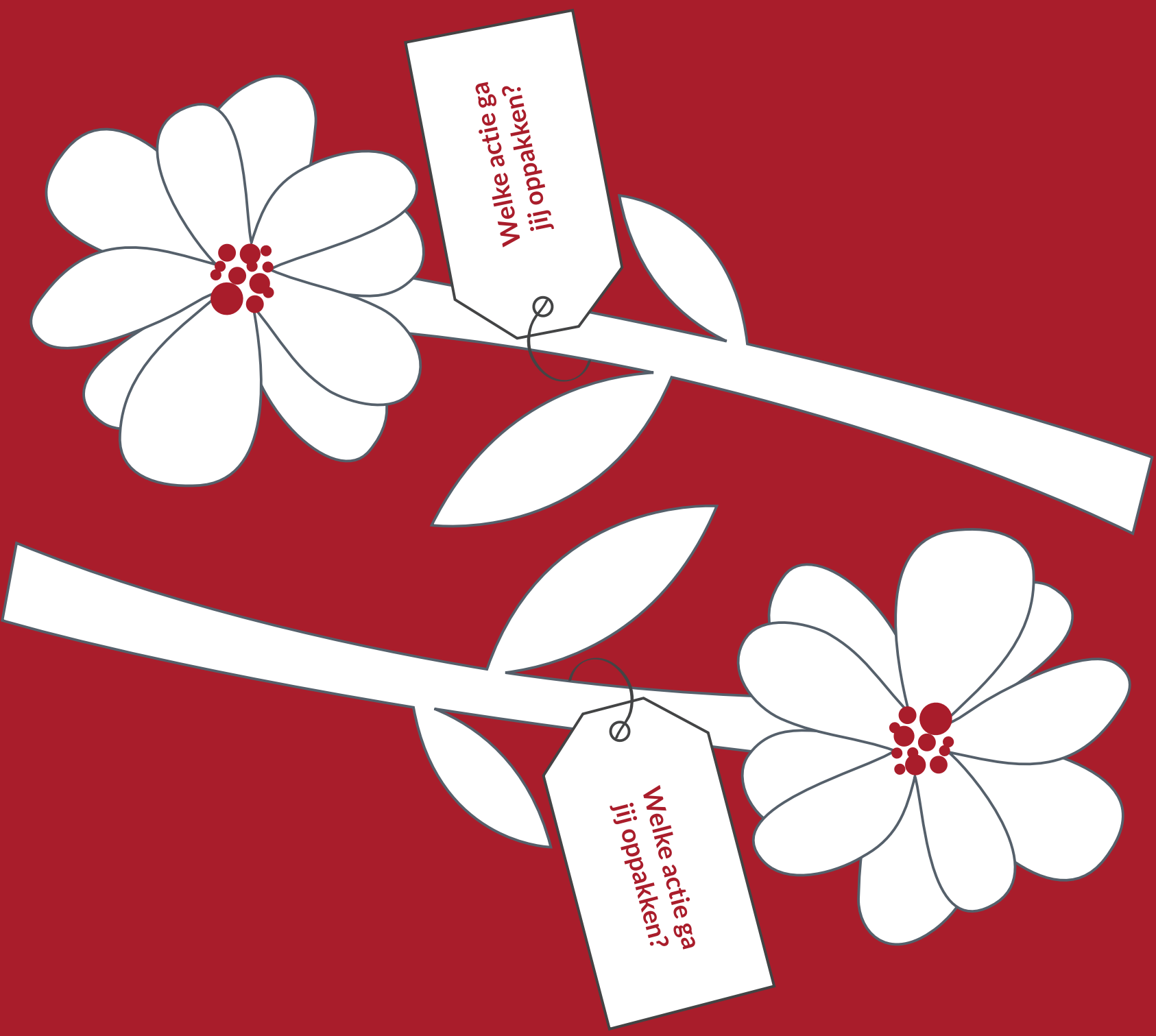
Deze placemat is onderdeel van de gesprekstoel BurgerSmaken, een product van de VO-raad, PO-Raad en Stichting School & Veiligheid. Concept en ontwerp: Daphne van Mourik, www.netwerkkleed.nl
© 2020 Daphne van Mourik - Alle rechten voorbehouden

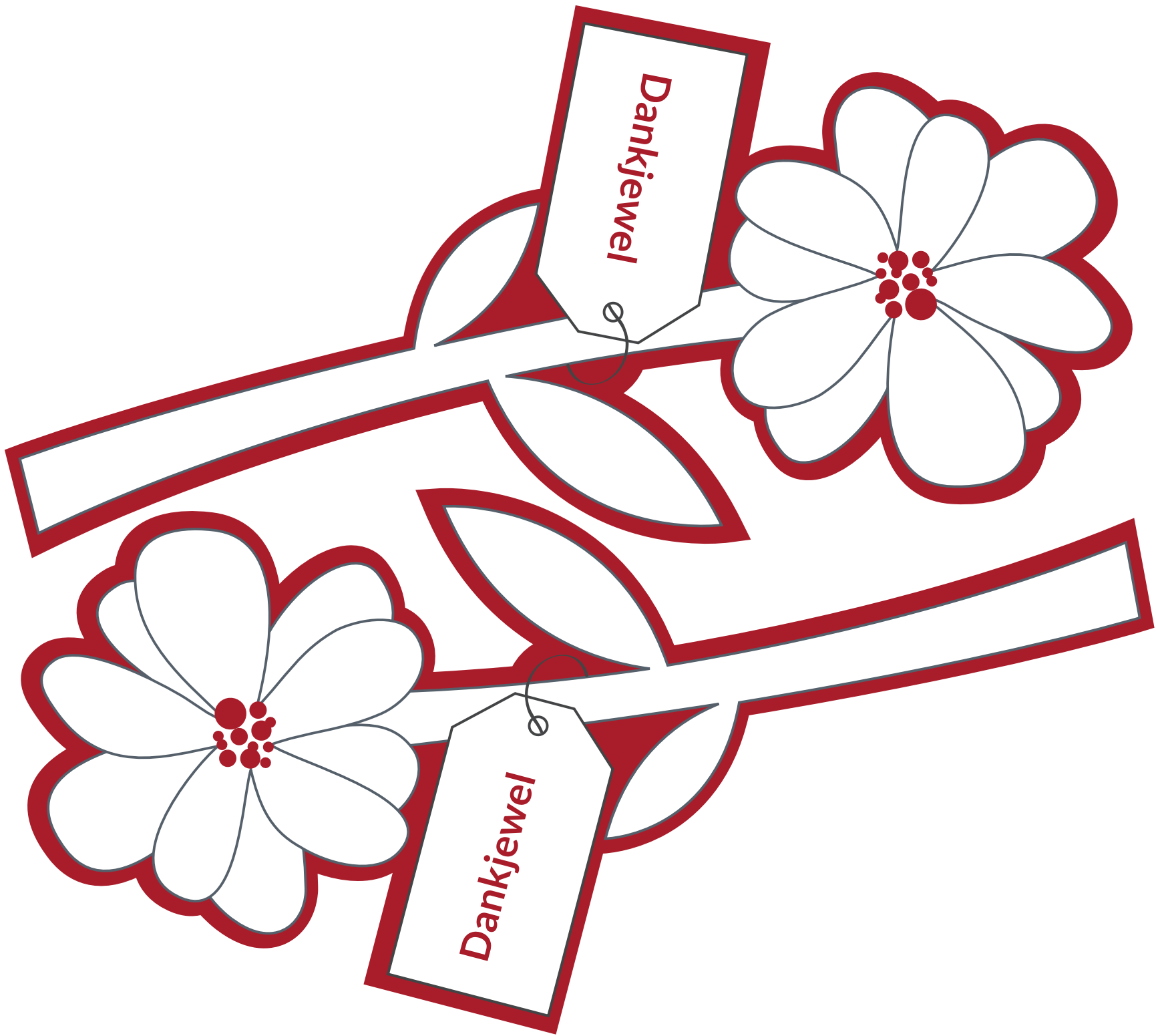
Dankjewel

Dankjewel

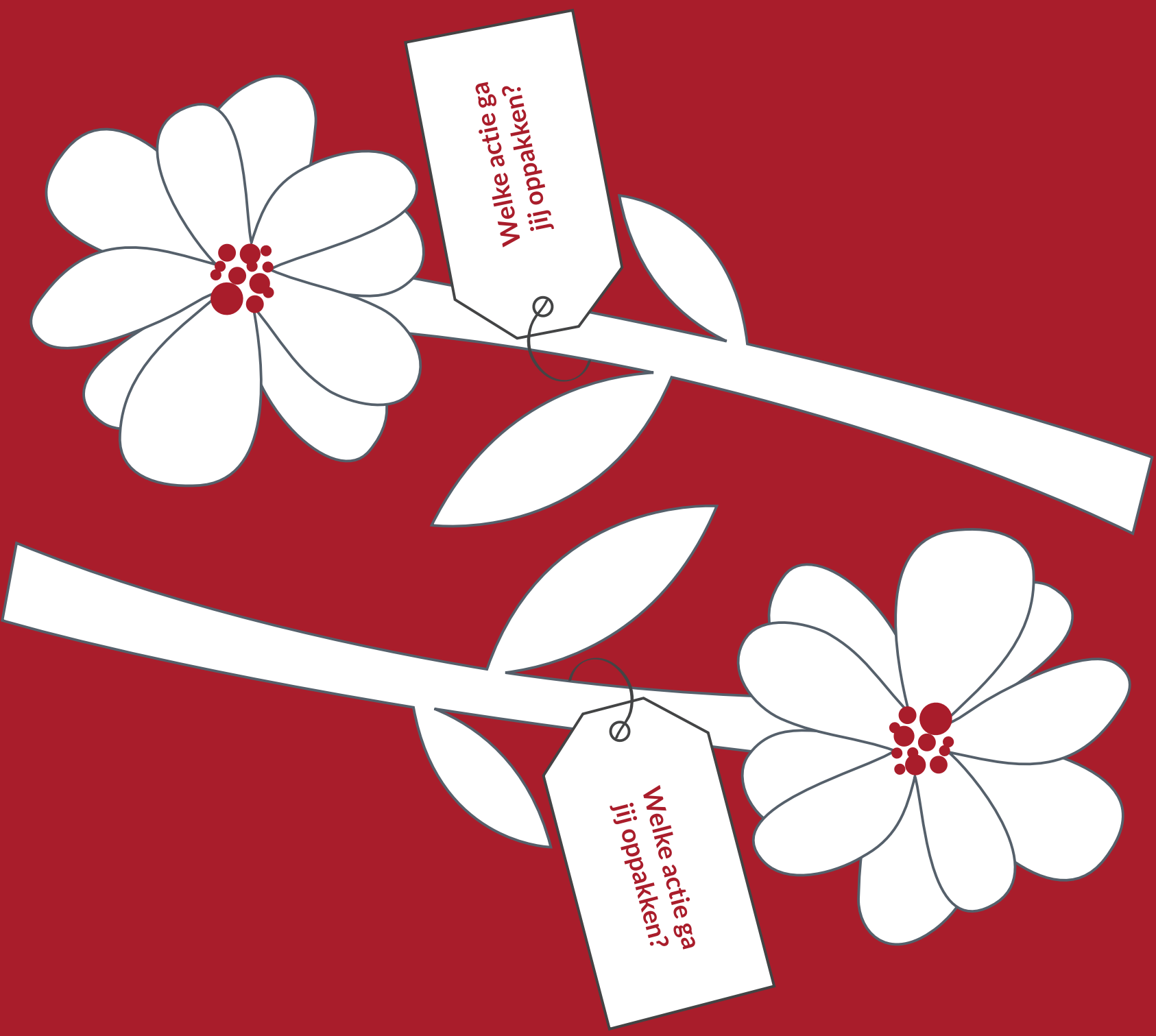
Welke actie ga
jij oppakken?

Welke actie ga
jij oppakken?

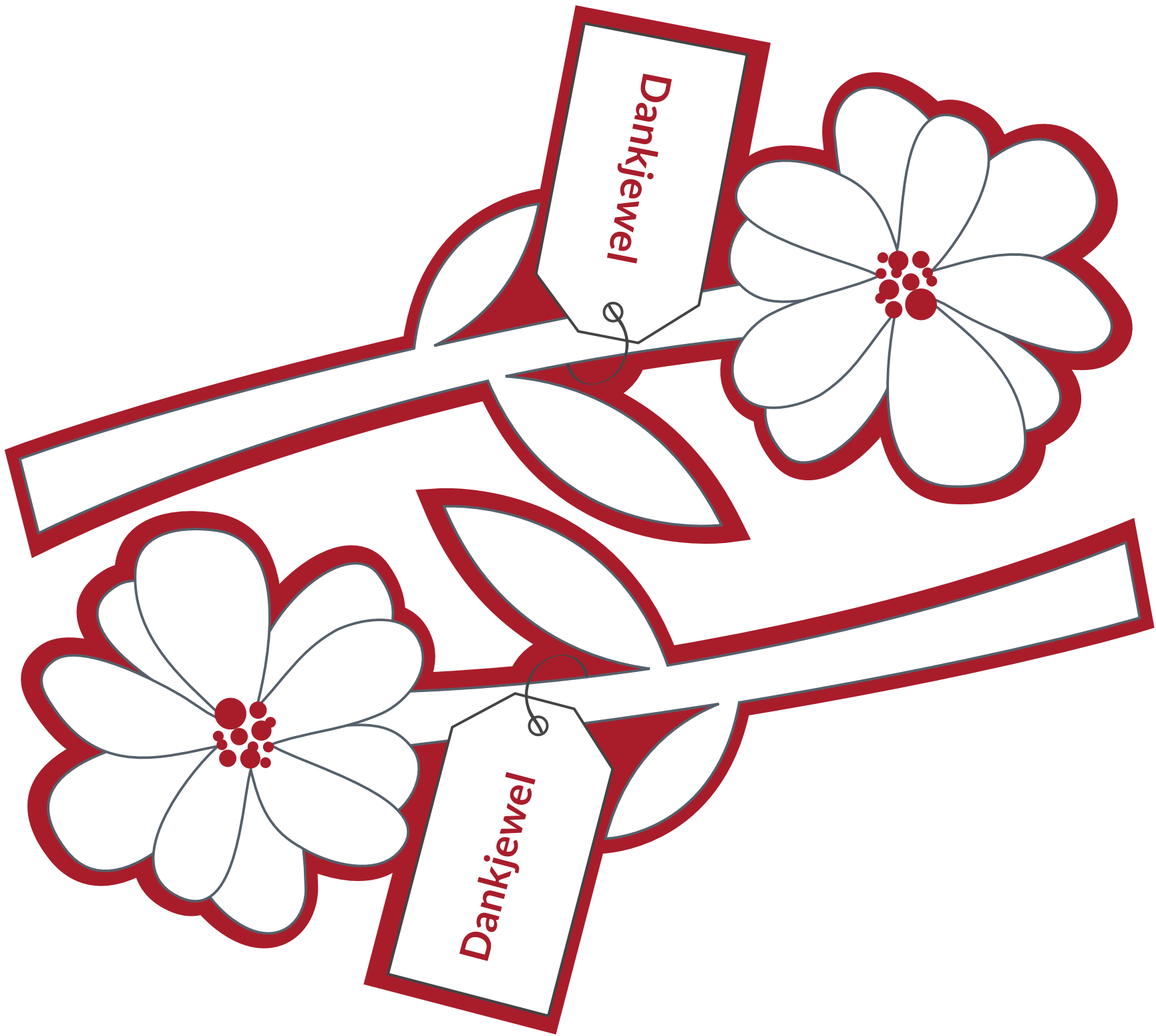
Dankjewel

Dankjewel

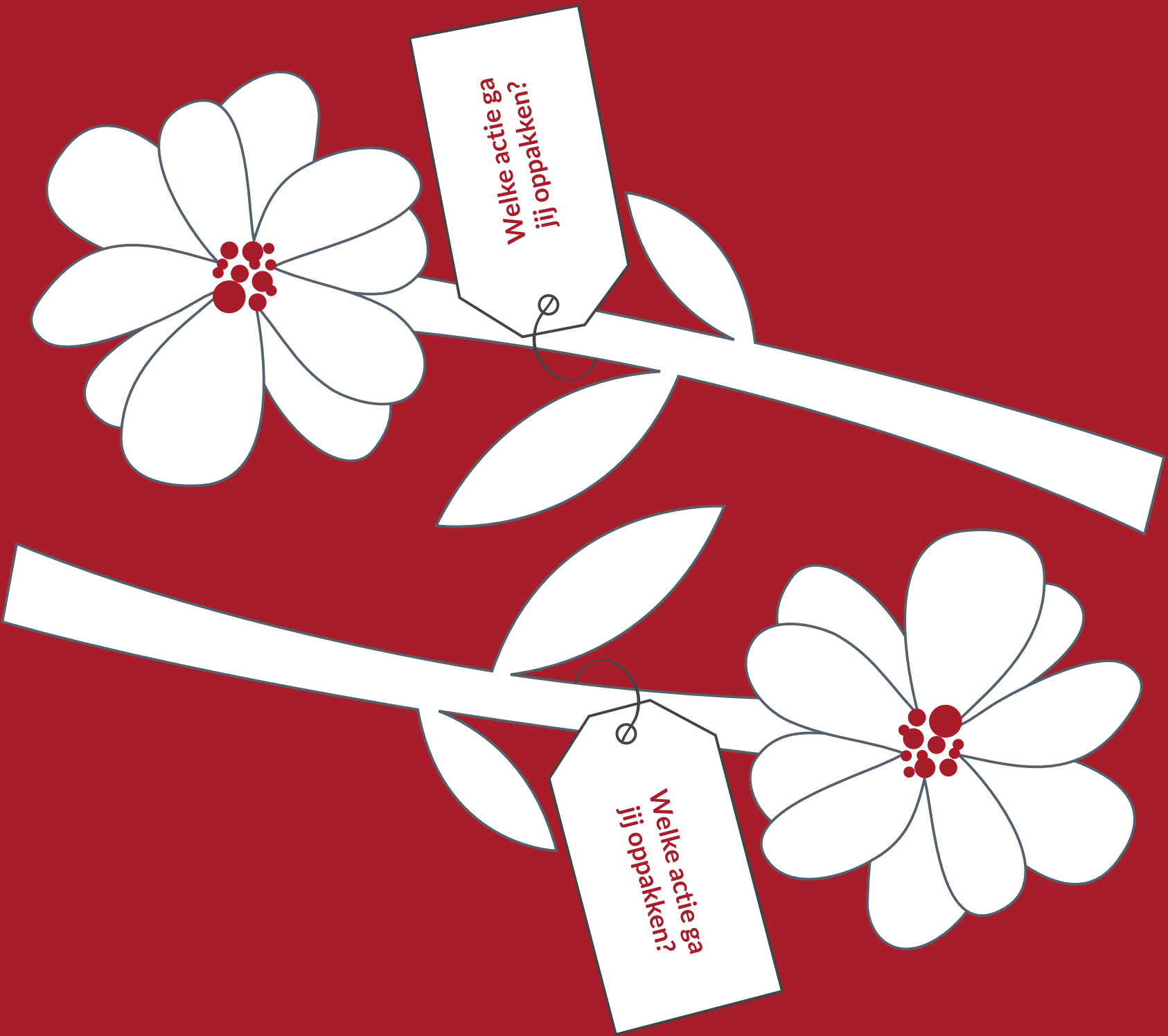
Welke actie ga
jij oppakken?

Welke actie ga
jij oppakken?

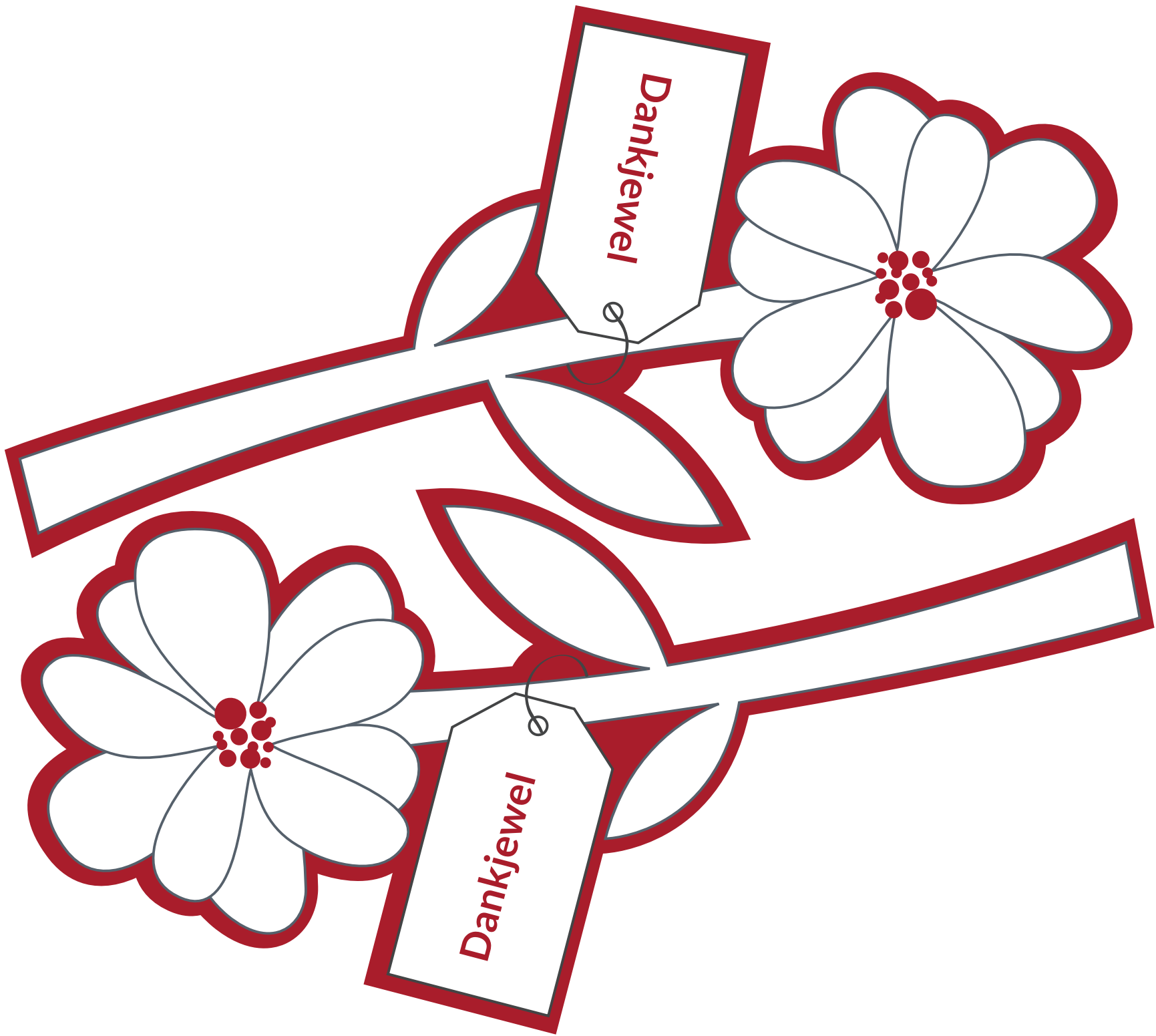
Dankjewel

Dankjewel

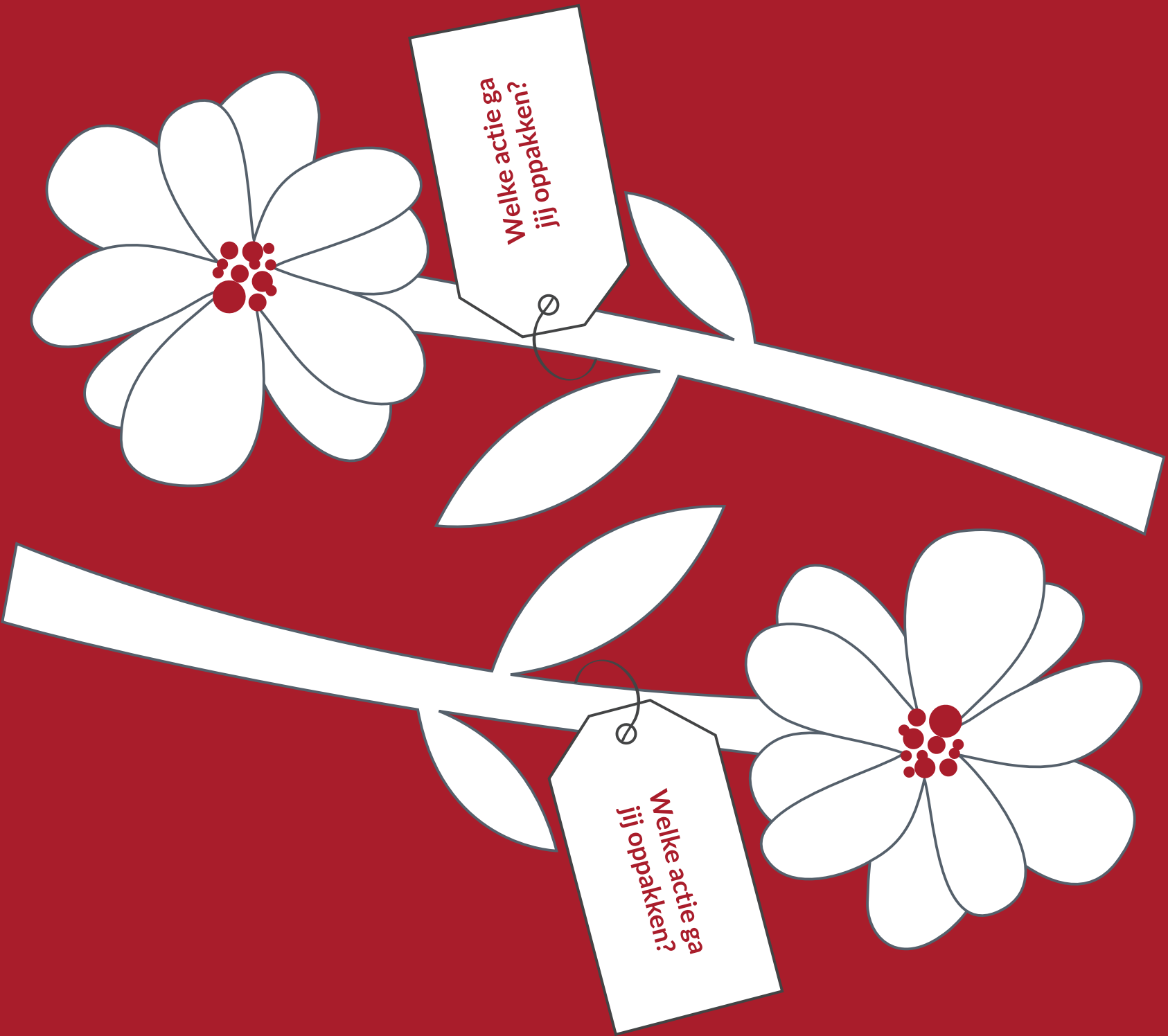
Welke actie ga
jij oppakken?

Welke actie ga
jij oppakken?

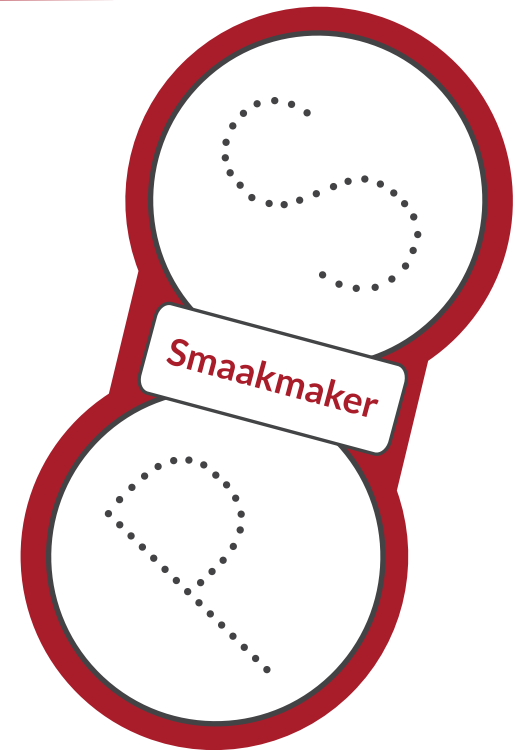
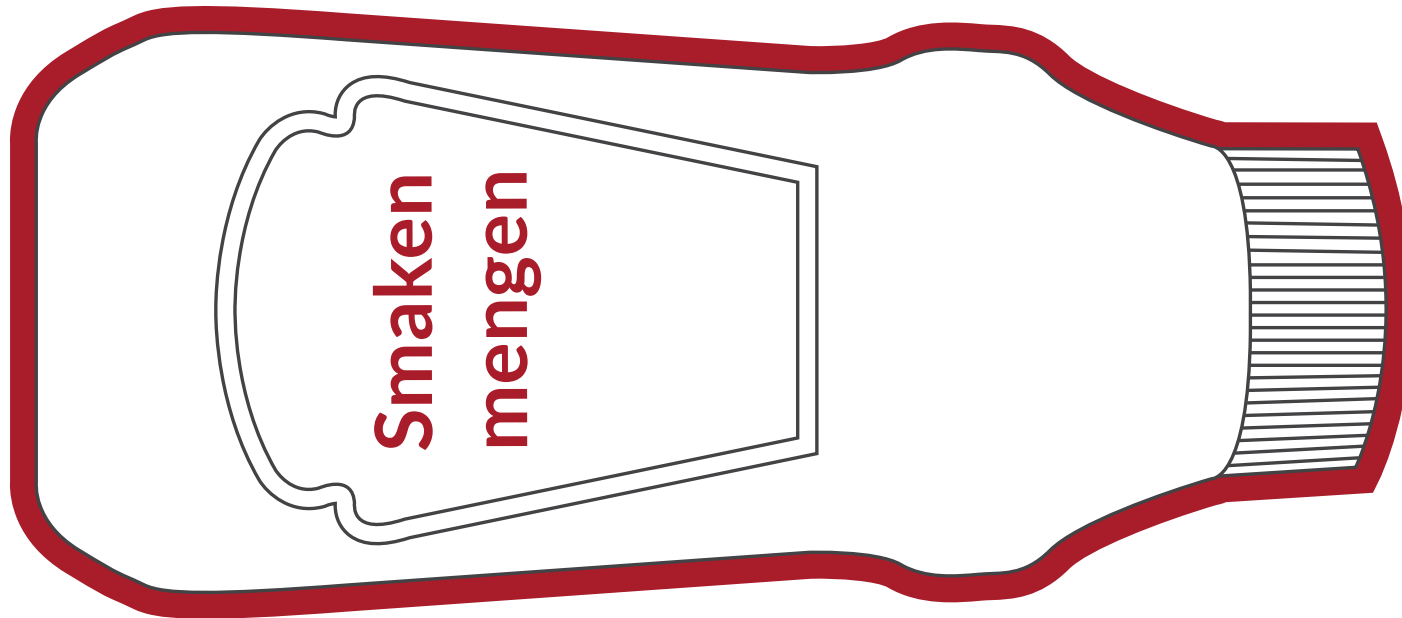
Dankjewel

Dankjewel

Welke actie ga
jij oppakken?

Welke actie ga
jij oppakken?

Groene groenten

Wat is het belangrijkste ingrediënt dat we onze kinderen willen meegeven?

Vorstelburger

Wie ben je?
Waar werk je en in welke functie?
Geef een samenvatting van je bestelling.

Smaken mengen

Hoe integreren we burgerschap in het onderwijsaanbod?
En hoe krijgen we samenhang in wat we doen?

Smaakmaker

Wat is er nodig om

het team mee te krijgen?

Opscheppen mag!

Lekker geurtje

Mix van groenten

Lekker geurtje

Hoe gaan we met elkaar om?
Welk voorbeeld leef jij voor?

Opscheppen mag!
Wat gaat er goed?
Waar ben je trots op?

Mix van groenten

Wat verwachten we van elkaar als
schoolleiding, docenten en leerlingen?

Hete
aardappel

Op het vuur

Wijntje erbij?

Wijntje erbij?

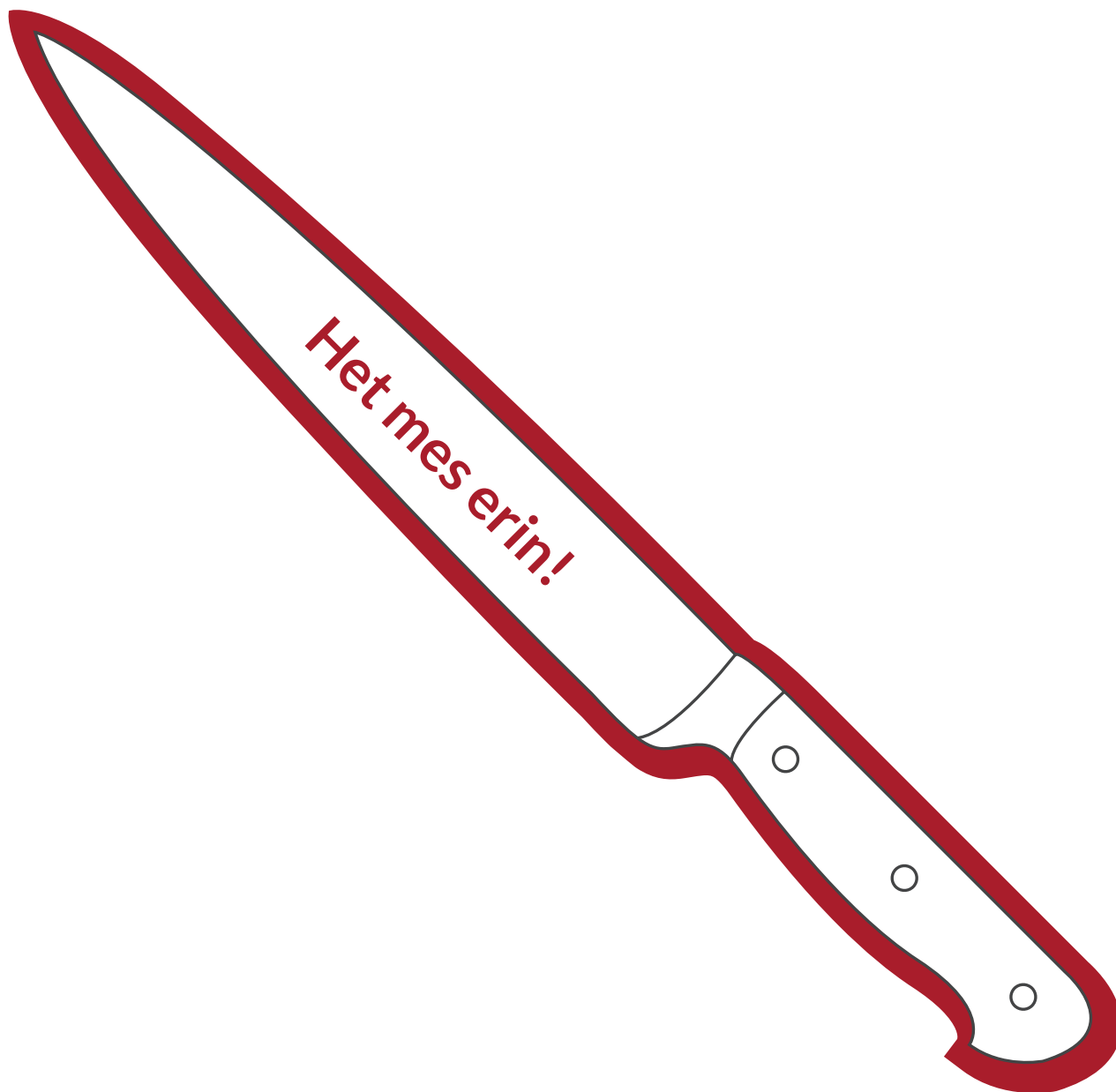
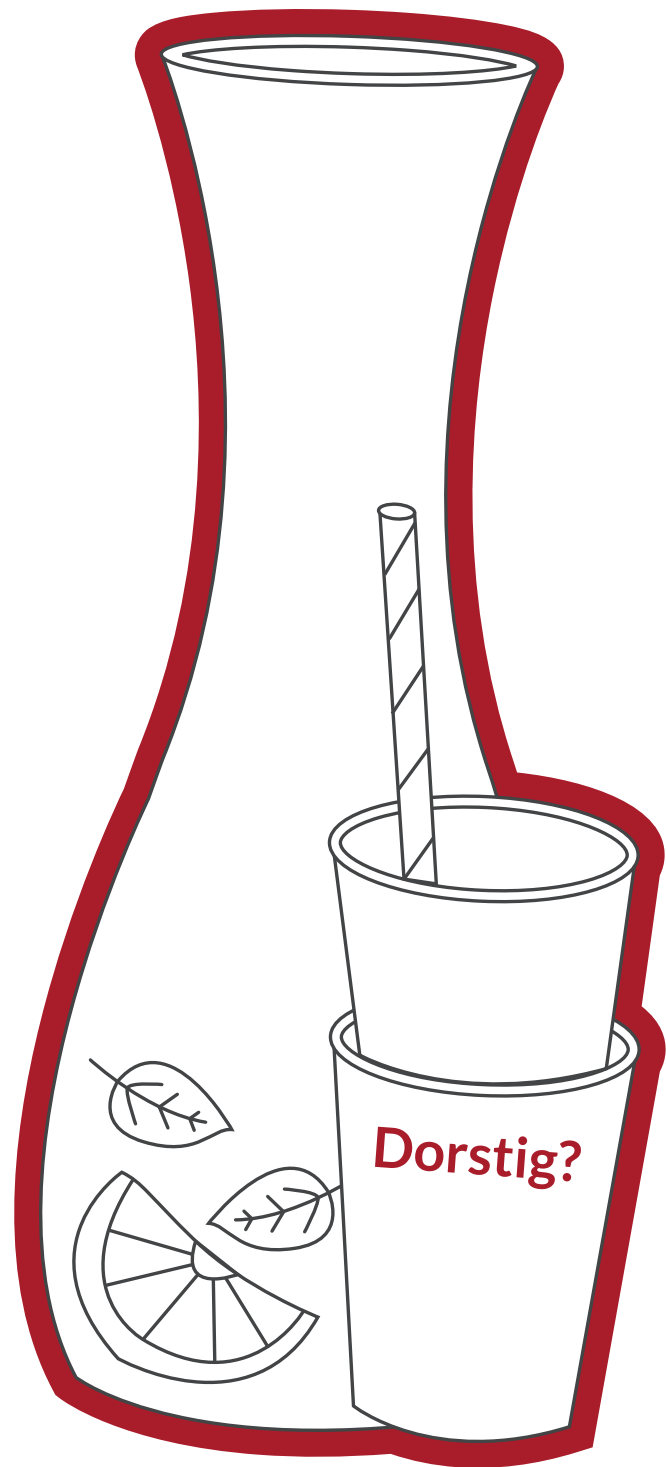
Wat is onze visie op burgerschap?
En hoe vertalen we dat naar de dagelijkse praktijk?

Hete aardappel

Waar heb jij je tong wel
eens aan gebrand?
En hoe heb je dit opgelost?

Op het vuur

Waar staan we nu?
Wat gaat er goed en wat kan er beter?

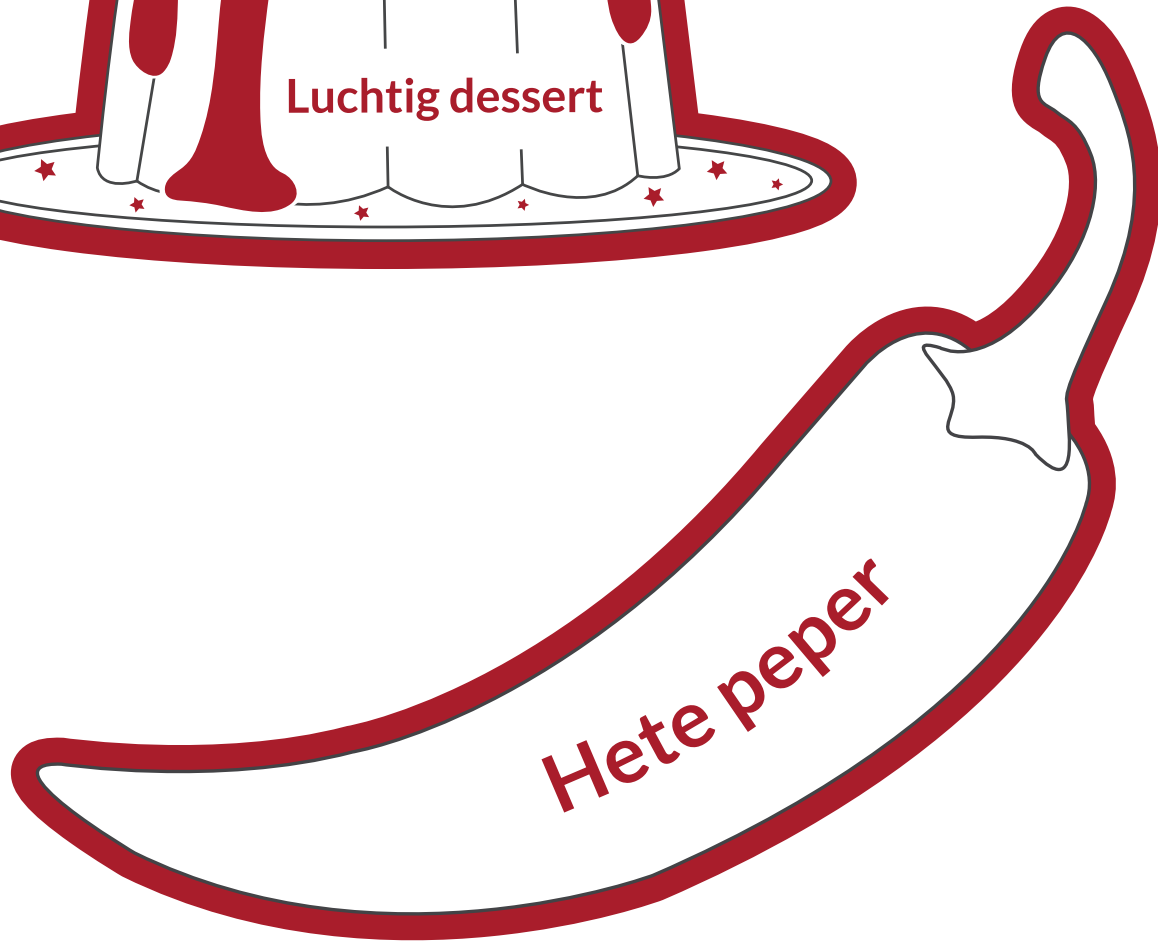

Het mes erin!

Hoe ver reikt de taak van de school wat burgerschap betreft?
We gaan kaders bepalen.

Dorstig?

Naar welke kennis
of tips ben jij dorstig?

Proosten verbindt

Hoe kunnen we de omgeving betrekken bij het vormgeven aan burgerschap?

Luchtig dessert

Welke eerste stap kan jij morgen zetten?

Vraag je tafelgenoten of ze tips hebben die je bij deze eerste stap kunnen helpen.

Hoe geven we ruimte aan pittige onderwerpen?
Hete peper